

Några iakttagelser vid förberedande mål skjutningsöfningar, skolskjutning, a...

33 I Br. Iakttagelser

National Library
of Sweden

Krigs-
vapen-
boks.
Ost
1899

NÅGRA IAKTTAGELSER

vid

Förberedande målskjutningsöfningar, Skolskjutning, Afståndsmätning

och Afståndsbedömning.

NYKÖPING 1899, E. D. CEDERSKOGS BOKTRYCKERI.

NÄGRA JAKTTAGELSER

Enligt de i riksdagen antagna bestämmelserna om jakttagelser

och utskottet

Förberedande målskjutningsöfningar.

I skjutinstruktionen för infanteriet mom. 47 framhålles att, »såsom föröfningar till anläggning användas gymnastiska öfningar med gevär». — Så snart manskapet under öfningar använda gevären böra dessa gymnastiska öfningar vidtaga och böra de alltid *inleda* och *afsluta* de förberedande målskjutningsöfningarne, samt *afsluta* kammar — och skarpskjutning. — — Det är nämligen af stor vigt att från första stunden börja och sedermera fortsätta bearbetningen af de vid eldgifningsrörelserna ovana musklerna så, att det blir dem möjligt, att rent mekaniskt utföra dem och utan allt för koncentreradt hjernarbete.

Noga tillses att *öfveransträngning* ej förekommer. Man börjar därför med att under korta ögonblick (några sekunder) öfva t. ex. armböjningar och sträckningar (med gevär) samt armföringar i enlighet med Bil. 1 i skjutinstruktionen.

Dervid iakttages: att rörelserna ske *långsamt*, att *venstra armen* öfvas *minst lika mycket* som den högra, att fortast möjligt öfvergå till öfningar med *gevär i båda händerna* och att endast de för *rörelsen afsedda musklerna* deltaga i arbetet.

Skjutinstruktionen antyder en stegring af dessa gymnastiska rörelser, som torde vara särdeles användbar och välgörande. Kommandoorden dervid äro t. ex. »utan laddning färdiga till eld!» — »utan riktning, lägg-an!», geväret helpännes och uppföres i anläggningsställning utan att kinden lutas mot kolfven. — Instruktören rättar, med tillhjälp af allt *användbart* underbefäl, noggrannt kroppens och gevärets ställning, särskildt kolfvens ansättning (så att hälskrufven bakifrån synes ofvan axeln) och händernas fattning (allt enligt reglementet!). Derefter kommenderas: »halfspänn!» och öfningen upprepas, med småningom ökadt antal *ansättningar*, ända till omkring 40 efter hvarandra.

Sedermera låter man rekryterna från $\frac{1}{2}$ ända till $1\frac{1}{2}$ minut bibehålla denna ansättningsställning (utan inriktning således).

En ytterligare stegring af öfningarne sker enligt kommando: »utan laddning färdiga till eld!» — »Måltaflorna», (figurerna) — »200, (300, — 1800 (sidsiktet!) etc.» — »Lägg an!» —, utförandet enligt föregående dock med fullständig noggrann riktning mot målen. — Derefter »halfspänn!» och öfningen upprepas, med korta uppehåll i fär-

dig- och så långa uppehåll i anläggningsställning att ordentlig inriktning på målet medhinnes, — ända till omkring 30 gånger efter hvarandra. Påpekas ytterligare vigten af försiktig stegring och att öfningarna *aldrig* få användas *före*, men *alltid efter* kammar- och skolskjutning.

Öfningarne böra naturligtvis ledas af officerare, som fullt fattat meningen med dem, ty dessa öfningar, ledda utan intresse och slarfvigt, äro sämre till sin verkan än inga öfningar.

Armullning omnämnd i Bil. 1 skjutinstruktionen torde ej med 68 dagars öfningstid vara användbar, emedan den är särdeles svår att rätt utföra, utan öfverdrifter och med rörelsen koncentrerad i axelleden.

De i skjutinstruktionen uppräknade olika slagen af förberedande öfningar behöfva ej nödvändigtvis utföras i den der angifna ordningen.

Öfningsafdelningen (t. ex. plutonen) bör delas i mindre afdelningar, halftroppar och framdeles skjutlag, hvilka samtidigt utföra öfningarne.

Troppcheferna böra användas vid *riktöfningar* under det att halftroppcheferna samtidigt öfva rekryterna i *ställningarnes intagande, laddning, m. m.*

Snabbladdning bör ej öfvas för tidigt och ett bestämdt uppehåll göras mellan laddningarne (t. ex. räkna »tu»! mellan hvarje laddning). Noga beaktas att blicken ej fästes på mekanismen förr än slutstycket är öppnadt.

Rekryterna böra inöfvas att taga patronerna ur väskan i en viss ordning, t. ex. från venster till höger, ty i annat fall uppstår lätt en famlande letning till men för laddhastigheten och äfven för träffsäkerheten vid vissa tillfällen. Laddning öfvas naturligtvis från första stunden utan någon slags afdelningsräkning.

Siktets inställande bör vara föremål för ofta återkommande öfningar och dervid bör särskildt beaktas sidsiktet och sedermera sidsiktliniens tagande.

Rekryter taga ofta sidsikte och midtelkorn i st. för sidokorn.

Anläggning. Härvid bör framhållas orsakerna hvarför i stående ställning venstra armbågen ej bör dragas tillbaka mot bröstet, nämligen:

- 1:o) emedan högra axeln då äfven drages bakåt;
- 2:o) emedan man har svårt att i denna ställning få i gång hastig eldgifning;
- 3:o) emedan denna ställning, som möjligen är god nog på en skjutbana, ej är användbar då man rört sig i hastig takt och måste stanna för att stående gifva eld, enär geväret då följer med bröstets rörelser.

Anläggning måste äfven öfvas i *knästående ställning* på båda knäna och i *hukad ställning*.

Noga tillses dervid att anläggning sker *bakom* skyddet och att rekryten sedermera långsamt höjer sig upp under det att han fattar siktlinien, riktar in på målet, affyrar lugnt och derpå hastigt under omladdning sjunker ned bakom skyddet.

Riktning. *Dioptern*, som vid riktöfningar användes endast för att tydligare se felen, bör ej brukas för länge, utan man bör fortast möjligt öfvergå till riktning utan densamma.

Riktkontrollspegeln bör sättas på geväret först då rekryten in-tagit färdigställning och är sysselsatt med laddning, likaledes bör den aftagas under omladdning eller »patron ur»!

Officerarne (kompanichefen i första hand) böra förvissa sig om att allt underbefäl förstår kontrollspegelns användning och veta huru spegelbild och verklighet förhålla sig till hvarandra då geväret lutas, höjes eller sänkes.

Skjutinstruktionen mom. 56 angifver att då stöd användes bör detta »anbringas ungefär midt under framstocken». Genom skjut-försök har man utränt att anbringningspunkten är likgiltig, således bör man ej upptaga tiden med att framskjuta eller tillbakadraga geväret på stödet.

Har rekryten ej genast fått stödet på fullt passande höjd kan man, för tids vinnande, låta honom flytta högra foten ut eller in då anläggningshöjden minskas eller ökas. Det bör påpekas, att lutning af geväret ej betyder något då låga sikten användas, men att lutning med höga sikten verkar kulans afdrift åt lutningssidan. Vid riktning mot s. k. *rörlig riktprick* böra 300 m:s taflor användas. Manskapet bör indelas så att de i en viss ordning få handhafva riktning, riktprick och blyerts. Noga tillses att ej »fusk» bedrives!

Papperet bör för ordningens skull inrutas och hvarje riktande får sin ruta inom hvilken riktpricken föres och i hvilken hans N:o och namn uppskrifvas. Man bör äfven öfva riktning mot rörlig riktprick och använda sidsiktet. Feltriangelns sida bör (för godkännande) ej vara öfver 1 cm.

Riktning med felaktigt skjutande gevär bör ej företagas förr än rekryterna skjutit de första kammarskjutningsöfningarne, emedan man alltid bör söka öfvertyga dem om att gevären skjuta väl.

Affyring. Rörelsen vid affyring bör utgå från handen, ej från fingrarne. Instruktören kan undervisa rekryten huru affyringen skall ske genom att helpänna geväret, som hålles vid höften, och låta rekryten införa fingret framför aftryckaren, derpå lägger instruktören sitt finger ofvanpå rekrytens och utför affyringsrörelsen, sålunda skall rekryten känna huru affyringsrörelsen bör ske. Derpå förer instruktören sitt pekfinger framför aftryckaren och låter rekryten utföra affyringen med sitt pekfinger ofvanpå instruktörens, som sålunda kan förvissa sig om att rekryten förstått och kan tillämpa hans instruktion.

Anläggning, riktning och affyring i alla ställningar, äfven knästående på båda knäna och hukad, bör vara föremål för ständigt (äfven under andra öfningar) återkommande upprepade öfningar och böra dervid alltid mål eller riktpunkter utpekas. Fördelaktigt är om ett stort antal (50—100) sådana öfningar efter hvarandra dagligen kunna företagas upprepade gånger. Manskpet skulle då småningom kunna »fatta rätta siktlinien» helt mekaniskt.

Blinkning vid skottlossning kan bäst motarbetas genom att utföra de två första afdelningarne af anläggning (således ej nedböja hufvudet) och derpå göra affyringsrörelsen och vid denna se öfver mynningen utan att fatta siktlinien. Hufvudet böjes sedermera, vid de upprepade affyringarne, småningom allt djupare ned så att slutligen fullständig anläggning och affyring utföres.

Kammarskjutning bör ytterst noggrant utföras och alla medel användas för att upptäcka feLEN vid skottlossningen (klicksticka, kontrollspegel m. m.) Lyckas rekryten ej skjuta sig godkänd mot de mindre målen är skäl att låta honom återtaga skjutning mot större mål i st. för att skjuta om och om mot samma mindre mål.

Rekryten bör redan på kammarskjutningsbanan tillhållas att, sedan han omladdat geväret, säga huru siktlinien stod för det nyss aflossade skottet, t. ex. *rätt, under, höger, venster*. Om han säger sig ej veta detta bör han ej skrämmas med hårdt tilltal, ty följden deraf blir att han nästa gång af rädsla säger att siktlinien stod så och så utan att verkligen hafva sett huru den stod.

Skjuter rekryten illa under skolskjutning och kan han ej rättas med noggrant öfvervakande, med hjälp af klicksticka och kontrollspegel, bör han få återvända till kammarskjutningsbanan och der under den noggrannaste tillsyn skjuta några öfningar mot stora mål för att sedan återtaga arbetet på skolskjutningsbanan.

Skolskjutning.

Öfningarne måste ske fullkomligt ostörda och ledas lugnt. — Riklig tid måste anslås och skulle denna af någon anledning öfverskridas bör mindre afseende fästas dervid.

Skall skytten lossa tvenne skott efter hvarandra bör han tillhållas att ladda det tredje så att »patron ur» måste kommenderas. — Öppnandet af mekanismen och den begagnade patronhylsans utkastande bör ej få åtföljas enbart af mekanismens slutande, utan skall (se skj. instr.) *alltid* efterföljas af laddning.

Mom. 76 skj. instr. förbjuder att sysselsätta manskpet med sådant som *icke tillhör skjutningen* eller *onödigtvis* trötta det, dervid torde kunna påpekas att intet hinder möter att låta några i sender öfva sig med t. ex. laddning, ställningarnes intagande m. m.

Man må anvisa plats för dessa öfningar i höjd med och på sida om skyttarne. — De i öfningarne deltagande böra dock hvila något straxt innan de skola skjuta.

I mom. 90 säges: »åt de skjutande må enligt befälhafvande officerens bestämmande lemnas mera frihet etc». — Denna frihet bör endast bestå deri att skjutlagsbefälhafvaren, efter kommanderandet af färdigställning, mål och sikte, endast kommenderar »eld»!, ej »lägg-an»!, och att rekryten utan kommandoord »halfspänn»!, får för att hvila, om han ej genast kan fatta den rätta siktlinien, nedtaga och halfspänna geväret samt intaga ledig ställning. Sedermera får han, äfven utan kommando, spänna, göra anläggning och affyra.

1897 års upplaga af skjutinstruktionen angifver en fördelaktig förändring rörande visitationen före och efter skjutningen.

Kommandoorden äro: »I skjutlag uppställning»!

»Venster (eller höger) om»!

»Visitera gevär och patronväskor»!

då manskapet öppna mekanismen, se genom loppet, upplägga geväret på venstra axeln, öppna patronväskan och hålla locket öppet med högra handen.

Skjutlagsbefälhafvaren förvissar sig om att intet hindrande finnes i gevären (ser genom loppet) och att föreskrifvet antal patroner finnas i väskorna samt anmäler till officeren »N:o skjutlag klart»! Derefter går skjutlagsbefälhafvaren till den plats från hvilken skjutlaget skall afgifva eld, visiterar dervarande materiel, såsom halm-matta, stöd, klicksticka, kontrollspegel, nummerskärm, protokollblankett m. m. — Anmäler om något är felaktigt eller saknas och kvarstår på sin plats.

Under tiden har befälhafvande officeren (kompanichefen) kommenderat: »Slut mekanismen, knäpp väskorna»!

»För fot gevär»!

»Höger (eller venster) om»!

»Fram»! — »Lediga»! — och sedermera sedan klart rapporterats — »Eld»!

Efter avslutad skjutning sker visitationen på samma kommando, men skjutlagsbefälhafvarne behöfva ej se genom gevären, utan endast förvissa sig om att patron ej finnes i geväret och uppsamla derefter öfverblifven ammunition.

Iakttagelser vid Tabell 5 i skjutinstruktionen.

Öfningen N:o 13. Skyttarne hvar och en vid sitt skjutlag under skjutbefälhafvarnes tillsyn; kontrollspegel användes. Afdelningschefen kommenderar salvorna samt »lediga»! och efter två salvor »patron ur»!

Öfningen N:o 17. Rekryten uppmanas att noga observera träffpunkterna och bestämma riktpunkten, hvilket är af vigt för **öfningen N:o 18** (mot friskuren $\frac{1}{4}$ figur), Förhållandet är detsamma vid **öfningarne N:ris 19 och 20.**

Öfningen N:o 21. Skyttarne formeras i ansluten skyttelinie omkring 5 steg bakom den plats der skjutningen skall ske. *Laddning* kommenderas, — derpå »*indelning till två!*» — »*marsch framåt!*» — »*Halt!*» då liggande färdigställning intages. Rekryterna skola skjuta vechselvis, d. v. s. 1:an skjuter medan 2:an observerar dels skyttens ställning och affyringsrörelse, dels nedslaget om sådant är möjligt; 2:an skjuter sedan 1:an laddat och denne observerar på samma sätt 2:ans skjutning. Två eller fyra skott skjutas innan markering sker. Helst endast två.

Ifall endast ett fåtal uppfylla fordringarne i öfningarne N:ris 19, 20, 21 och 22 bör man underrätta rekryterna att målet ($\frac{1}{3}$ figur) befinner sig på yttersta gränsen af det afstånd (200 m.) inom hvilket elden får utsträckas mot mål af denna storlek och att därför sannolikheten att träffa ej är stor.

Öfningen N:o 22 bör föregås af ytterligare snabbbladdningsöfningar och manskapet påminnas om att det är bättre att endast lossa två träffande skott än t. ex. sex med endast en träff. Öfningen får ej urarta till »*hastig eld!*» Här användes ej vechselvis skjutning.

Innan skjutöfningarne börja bör manskapet, formerade i linie och i den ställning öfningen skall ske, utan kommando och utan laddning, göra anläggning, riktning och affyring upprepade gånger mot målet med klickkläder på gevären.

Afståndsmätning och afståndsbedömning.

Öfningarna delas i följande grupper:

- a) förberedande öfningar enl. mom. 111 och 115 sista punkten, Skj.instr.;
- b) afståndsbedömning intill 300 m. med utsatta jämförelseafstånd;
- c) dito dito utan dito ;
- d) dito intill 600 m. med utsatta jämförelseafstånd ;
- e) dito dito utan dito ;
- f) dito intill 1500 m. med utsatta jämförelseafstånd ;
- g) dito dito utan dito ;
- h) dito med fäst afseende på terrängens användande ;
- i) dito såsom direkt förberedelse till enskild fältskjutning ;
- j) dito med direkt hänsyn till eldledningens detaljer ;
- Öfningarne f) och g) äro endast för befäl och uttagna afståndsbedömare.

Då rekryter i och för sin utbildning i afståndsmätning skola uppgöra stegskala torde vara nödvändigt att låta dem uppstega 100 meter i omväxlande terräng (kuperad skogsmark, upplöjda åkrar m. m.). — Stegskala för språngmarsch bör äfven uppgöras och skall rekryten då aflägga packningen.

Vid de öfningar der jämförelseafstånd äro utsatta skall öfningen tillgå på så sätt att de mål till hvilka bedömning skall verkställas i början utsättas i närheten af den linie, som sammanbinder bedömningsstationen med de punkter eller mål, som beteckna jämförelseafstånden.

Bedömningssvårigheterna ökas sedermera småningom genom att afstånden från målen till ofvannämnda linie göras allt större och större och slutligen böra de så placeras att de bedömande måste vända sig helt om från jämförelseafstånden för att se målen.

I allmänhet och särskildt i början bör ej mer än *ett mål i sänder* visas och *i regeln* aldrig mer än två för hvarje gång. I början skall *rundlig tid* tillmätas de bedömande, men då större säkerhet vunnits bör tiden minskas. — Man måste dock alltid taga hänsyn till om bedömningsmålen äro närmare eller längre bort från bedömningsstationen. — Så kallad *hastig afståndsbedömning*, då tiden nedbringas till några få sekunder, bör äfven öfvas mot slutet af utbildningstiden, men dock ej med allt för stora afstånd. Sådan bedömning kan ordnas på flera sätt, t. ex., manskapet underrättas om att ett mål i en viss riktning kommer att visa sig för en kort stund och att de hastigt skola bedöma till detta. Derpå gifves signal till förut instrueradt handräckningsmanskap, som antingen uppreser målfigurer, sjelfva utgöra stillastående mål eller också hastigt förflytta sig en kortare vägsträcka och så taga betäckning. De stillastående målen försvinna efter en kortare tid på signal från ledaren.

Ett sätt är äfven att tillsäga manskapet att bedöma till ett visst mål och så kommendera »*helt om!*» och derpå protokollföra bedömningen.

Lika lång tid till bedömning bör lemnas alla männen i afdelningen och därför bör denna, då resultatet af bedömningen skall protokollföras, göra helt om.

Protokollförarne intaga sina platser 10 à 12 steg hvar och en framför sin afdelning (halftropp eller skjutlag) och uppgiften af en i sänder aflämnas i ordentlig rapportform. Under bedömning och aflemmandet af rapport till protokollet skall noga tillses att hvar och en *sjelfständigt* skapar sig ett omdöme om afståndets storlek. Sedan ledaren utpekadt målet får således intet samtal om dettas storlek, afståndet etc. förekomma bland manskapet. I början bedömes i *stående* ställning, men sedermera skall bedömning ske såväl från liggande som knästående ställning.

Sedan samtliga uppgifter blifvit lemnade formeras afdelningen åter på den plats derifrån bedömningen skett och vänd mot målet, protokollet uppläses och ledaren skall, så noggrannt som omständigheterna medgifva, söka förklara orsaken till begångna misstag samt genomgå reglerna för eldens utsträckning mot det synliga målet.

I afseende å *anordnandet* och *utförandet* af öfningar i afståndsbedömning iakttages för öfrigt:

a) att alla öfningar skola vara förberedda och planlagda samt att ett *enkelt* kartutkast upprättas och tillställes ledaren (kompanichefen) och skall detta upptaga bedömningsstationer (N:o), mål (N:o), afstånd (skrifves på syftlinier dragna från bedömningsstationen till målet), nummer och namn på de karlar, som möjligen utgöra mål, de ställningar de skola intaga samt tecken, (signaler) på hvilka de skola intaga sina platser, förflytta sig etc. Äfven antecknas om vid något mål hastig bedömning skall ske.

Med detta kartutkast och med biträde af det befäl eller underbefäl som anordnat öfningen kan ledaren när tillfälle gifves utföra densamma;

b) att då manskap användes såsom mål blott ett ringa antal bör uttagas för hvarje gång, men hvarje karl bör vara indelad till flera mål;

c) att såsom signaler till mål, som utgöras af manskap kunna lämpligen olika färgade flaggor eller skärmar användas, då med en (t. ex. röd) flagga karlarnes uppmärksamhet väckes och deras olika N:o signaleras, och med en annan (t. ex. hvit) de anbefallas att intaga olika ställningar, förflytta sig till en annan plats m. m. dylikt;

d) att de förberedande öfningarne och de i hvilka jämförelseafstånd äro utsatta kunna utföras på öfningsfältet, men att den s. k. fria afståndsbedömningen i regeln måste ske utom detsamma;

e) att utom manskap kunna äfven figurer och terrängföremål användas såsom mål. De förra användes i regel på kortare afstånd de senare på längre. Vid användande af terrängföremål bör väljas sådana terrängafskärningar der t. ex. en fiendtlig skyttelinie kan taga plats e. d., således med direkt hänsyn till sista öfningsgruppen;

f) att det är förmånligt att vid afståndsbedömning såsom direkt förberedelse till enskild fältskjutning använda lös ammunition;

g) att vid afståndsbedömning med direkt hänsyn till eldledningens detaljer, öfverstelöjtnant Lemchens tabeller eller träffprocenttabellen användas i och för angifvande af eldverkan;

h) att flitigt öfva anläggning, riktning och affyring i olika ställningar till de afståndsbedömda målen;

i) att under alla afståndsbedömningsöfningar tillhålla rekryten att jämföra och taga ledning af de afstånd han dagligen ser t. ex. på skjutbanan, mellan kasserer, vägar, som han dagligen går m. m.

Afståndsbedömning med fäst afseende på terrängens användande.

Se Skj.instr. mom. 122 och exercisreglementet § 19.

Öfningen torde lämpligast indelas i följande moment:

a) inexercerande på öfningsfältet (skyttegården) af de olika ställningarne (5) med anläggning, riktning och affyring bakom träd, buskar, murar, i fördjupningar etc. utan mål;

b) samma öfning i terrängen och utan mål;

c) samma i terrängen med utsatta mål, protokollförd afståndsbedömning, blindpatroner, laddning anläggning, riktning och affyring.

Afståndsbedömning såsom direkt förberedelse till enskild fältskjutning.

Denna öfning ordnas i hufvudsak såsom enskild fältskjutning, men målen utgöras af manskap, någon gång och på omkring 600 m:s afstånd kan man använda ryttarefigurer; målen och de platser från hvilka dedömning och eldgifning med lösa patroner skall äga rum bör vara skiljda från hvarandra så att tillvägagåendet ej kan iakttagas från den ena stationen till den andra.

Vid hvarje station skall en halftroppchef, föra befälet och troppcheferna skola hafva uppsigt öfver två samt plutoncheferna öfver fyra stationer om så många finnas anordnade.

Manskapet gör halt vid en bestämd punkt der öfningens gång klargöres för dem och derpå få de en efter annan framgå till stationen N:o 1, derefter till N:o 2, o. s. v. I närheten af stationen mottagas de af stationsbefälhafvaren, som meddelar en kort förut-sättning, angifvande ungefär det mål de skola påträffa, riktningen i hvilken de skola framgå samt ändamålet med frammarschen, t. ex.: »en patrull har varit synlig ungefär 200 m. härifrån i den (pekar) riktningen, sök att osedd smyga fram och beskjuta den. »Repetera! — marschera!» Då skytten sätter sig i marsch fattar stationsbefälhafvaren en flagga (röd) och följer tätt bakom honom under det att han noga observerar hans tillvägagående. Anser stationsbefälhafvaren att detta ej är riktigt, eller att skytten sedan han varseblifvit målet ej nog hastigt kommer till eldgifning, lyfter han den flagga han medför till signal för målkarlen, som då skall gifva eld till tecken att skytten är upptäckt.

De utställda målkarlarne skola alltså hafva gevär och ett större antal lösa patroner.

Sedan skytten tagit betäckning och mot målet lossat ett å två skott, kommenderas »eld upphör!», bedömdt afstånd, användt sikte och riktpunkt antecknas i protokollet och skytten får redogöra för skälen till sitt tillvägagående.

Derefter skall stationschefen fälla sitt omdöme om valet af betäckning, afståndsbedömning, sikte m. m. Skytten får sedan skjuta ytterligare ett, två eller flera skott med begagnande af det mot af-

ståndet svarande siktet och den betäckning, stationschefen anser lämplig. Man bör naturligtvis vara ytterst försiktig och lugn i sitt omdöme och ej såsom absolut oduglig förklara en betäckning eller en skjutställning, som möjligen kunnat användas. Sålunda rätta endast det tydligt oriktiga tillvägagåendet.

Skytten visas sedermera medelst så kallade »pilkäppar» (käppar med pappskifvor på hvilka pilar äro tecknade, som peka i marschvägens riktning) i hvilken riktning han skall gå för att komma till nästa skjutstation.

På någon punkt nära denna, men ej synlig derifrån skall ned-sättas en »halt-käpp» (käpp med pappskifva på hvilken ordet »halt!» står skrifvet) der skytten mottages af nästa stationsbefälhafvare och blir tillvägagåendet det samma vid de följande stationerna.

Afståndsbedömning med direkt hänsyn till eldledningens detaljer.

Öfningen gäller det formella tillvägagåendet vid plutonchefens bestämmande af afstånden utan instrument (möjligen Pock, då som kontroll) blott med tillhjälp af rapportkarlar (de särskildt uttagna afståndsbedömarne) och halftroppcheferna.

Nedanstående tillvägagående är försökt vid infanteriskjutskolan år 1898 och finnas gifvetvis många lika användbara och praktiska sätt att gå till väga, som hvarje kompanichef sjelf kan anbefalla eller uppgöra tillsammans med sina plutonchefer.

Plut.chefen lemnar befälet till troppchefen, tager två rapportkarlar med sig och går fram till den blifvande eldställningen. Rapportkarlarne böra utan tillsägelse följa plut.chefen. Plut.chefen uppsöker en god utsiktspunkt; en rapportkarl tager plats till höger och en till venster om honom. Derpå angifver han de afstånd, som skola bedömas från höger till venster med nummer på det att de ej må förvexlas. Rapportkarlarne stanna för att bedöma afstånden och plut.chefen orienterar sig i ställningen, uppgör frontliniens längd och bestämmer hvar och huru halftropparne skola placeras. Intager plats midt bakom ställningen, vinkar till sig halftroppcheferna eller låter en af rapportkarlarne hänta fram dem.

Halftroppcheferna intaga ställning (lägga sig) brevid plut.chefen, 1. och 2. till höger, 3. och 4. till venster om honom. Plut.chefen utpekar platserna för halftropparne och de afstånd, som skola bedömas. Platserna angifvas blott genom att gifva rikthalfroppen ett terrängföremål mot hvilken dess midt, högra eller venstra flygel skall stöda sig, öfriga halftroppchefer beräkna sedan sina halftroppars utrymme då de veta att den i ansluten skyttelinie formerade halftroppen har 16 stegs front.

Plut.chefen kommenderar: »besätt och bedöm»!

Vid ordet »bedöm» gå rapportkarlarne till plut.chefen och på hans låga tillsägelse »afstånd»? säger först den ena och så den an-

dra rapportkarlen sitt bedömande af afståndet från höger till venster.

För att inhämta halftroppchefernas bedömning kunna olika sätt användas beroende på flera omständigheter, såsom fiendens närhet m. m. Andvändbara sätt äro: tecken med fingrarne, ett finger uppsträckes för hvar 100:de meter, rapportkarlarne skickas att upptaga rapporter af hvar sina två halftroppchefer, plutonchefen själf upptager uppgifter af alla. Plutonchefen anger sedan för samtliga halftroppchefer sin uppfattning och sitt bestämmande af afstånden (medeltalet af samtliga bedömningar).

Derpå inspekterar plut.chefen halftroppchefernas val af platser, begagnande af terrängen m. m. Sänder rapportkarl med order till troppchefen att efter rapportkarlens anvisning framföra plutonen, som förut fått underrättelse om afsigten, framtagit ammunition m. m.

Ställningen besättes, halftroppcheferna (orientera) inrikta och meddela sitt manskap afstånden.

Plut.chefen meddelar troppcheferna (såsom ställeföreträdare) afstånden.

Ofanstående öfning kan utföras:

- 1:o) endast med rapportkarlarne.
- 2:o) med dessa och underbefälet.
- 3:o) dels mot utsatta figurmål.
- 4:o) dels mot terrängföremål.
- 5:o) för försvar (afgörande eller uppehållande).
- 6:o) för blifvande anfall.

Vid *Försvaret* skulle i korthet tillvägagåendet vara som följer:

- 1:o) Plut.chef, halftroppchefer, 2 rapportkarlar.
- 2:o) Plut.chef orrienterar plutonen.
- 3:o) Besluter sig för ställning.
- 4:o) Bildar skyttelinie.
- 5:o) Gör halt, öfverlemnar befälet.
- 6:o) *Kryper* med rapportkarlarne upp i ställningen.
- 7:o) Anger afstånd för bedömning och orrienterar sig.
- 8:o) Framkallar halftroppcheferna.
- 9:o) Bestämmer rikthaltroppens plats och dermed hela plutonens.
- 10:o) Halftroppcheferna taga behöriga afstånd och skjutställningar.
- 11:o) Plut.chefen bestämmer sin plats.
- 12:o) Angifver bedömningsföremålen t. ex.

halft till höger ladan, 1:sta afståndet,
till venster derom björken 2:dra afståndet,
ännu längre till venster, bron öfver bäcken,
3:dje afståndet o. s. v.

- 13:o) Mottager rapportkarlarnes bedömning.
- 14:o) Mottager halftroppchefernas ,,

- 15:o) Tager medeltalet af bedömda afstånd, meddelar dessa.
16:o) Låter framföra plutonen.
17:o) Protokollföraren (ledaren) går omkring och antecknar de olika bedömningarne (plut.chefens, halftroppchefers och rapportkarlars).
-

